

Tidligere i Tidsskriftet

En hardhaus fra Trysil

Dramaet utspiller seg i grensetraktene mellom Sverige og Norge ett år etter unionsoppløsningen, med aktører fra begge nasjoner. De bekymrede svenskene får for så vidt rett, men nordmannen står igjen som den barske helten i fortellingen fra Tidsskriftet nr. 6/1906 (s. 196–7).

Kirurgisk selvhjelp — En hardhaus.

Af O. Mejlænder, Trysil.

I tømmerskogen sker hyppig ulykkestilfælde, ofte med alvorligt, af og til dødeligt udfald. Efternævnte tør regnes blandt de mere sjældent forekommende skogsulykker.

Under tømmerkjøring den 15de januar d. a. sprætter en ca. 2 meter lang, haandleddyk «krake»¹ pludselig op mellem «humulen» og tømmerslæset lige i skrævet paa kjørekarlen, den 24-aarige N. N., der som sedvanlig sad oppe paa læsset foran paa «bukken» i fuld fart nedover lien en fjerdingvei inde i Sverige.

Kraken sprat paatvers gennem skrotum, fremover og opover under klæderne og kom ud ved halsen efter at have gennemrevet fuldstændig alle klæder: benklæder, skjorte, uldtøje, buserul og vest. Nede paa en flade fik han² stanset besten og ser da, idet han stiger af, begge testikler hængende mellem benene gennem de sonderrevne klæder. Med et rask greb fattede han det hele i en haand og gik de 200 meter til tømmerskogen, hvorhen efter tre kvarters forløb hans to kamerater kom til. Da disse negtede at yde ham den forlangte hjælp, tog han selv naal og lintraad, puttede testiklerne ind og syede sig igjen, saa langt han kunde naa og se.

Saa lod han sig kjøre hjem, en halv mils vei fra ulykkestedet.

Paa grund af fravær paa aaden reise kunde jeg først se til ham den næste dag i hans elendige hjem, en husmandsplads lige ved grænsen, hvor han bor sammen med sin far, og hvor renlighed end sige en ren tøifille er forholdsvis ukjendte begreber. Med møie lod sig et slags lekkende kogekar til kogning af vand opdrive; at lægge nogen ting fra sig udenfor medicinskrinet var ugjortligt.

Her blev da riften, der gik paatvers gennem hele skrotum med en mindre (forreste) og større (bagerste) lap, rensed for indsyede klædesfiller og andet rusk samt sutureret og tamponeret. Den venstre epididymis, der laa fremme i saaret (han «kunde ikke se længere at sy»), var blaasort, men puttedes sammen med testiklerne helt ind igjen efter vaskningen.

9 dage efter kjørte han den fire mil lange vei op til mig. Der var da glat tilheling, suturerne udtoges og et par nye lagdes, hvor tamponen havde ligget. Han gik med forsigtighed let omkring uden spor af smerte med skrotum i suspensorium. Med min erfaring for det uheldige i al slags skogsatur foreholdt jeg ham dette, hvortil han resolut svarte: «Jeg tænkte naa jeg, det kunde være bedst at have med sig hjem igjen disse greiene, som hang og dinglede.»

Hans kamerater negtede at yde ham hjælp med syingen i skrotum, og den ene af dem, en svenske, udbrød under denne akt aldeles entrüstet: «Kors för tusan! At sömma sig sjelf ihop på ett sådant där ömtåligt ställe, där den allra starkaste kar stuper för ett enda litet spark!»

Og i grunden havde svensken ret.

¹ «Krake» kaldes her enhver kvist, større flis eller del af et træ, ²: man «kraker sig». Al tømmerkjøring i Trysil foregaar paa to ved lænker forbundne slæder, hvoraf den forreste kaldes «bukken», den bagerste «gjeden», ³: bak og gjedrustning. «Humulen» er det tverstræ, der bagtil forener begge skjækerne.